

kultúry na roky 2003-2006. Napriek obmedzeným finančným zdrojom sa v priebehu roka 2003 veľmi dobre rozvíjala slovensko-slovinská kultúrna spolupráca, a to najmä v oblasti literatúry.

Zdrojom spokojnosti tak na slovenskej, ako aj na slovinskej strane je úroveň vzájomnej spolupráce v ekonomickej oblasti. Existujú predpoklady, že objem vzájomnej obchodnej výmeny v roku 2003 prekročí rekordnú úroveň 300 miliónov USD. Z pohľadu SR je však negatívom, že v priebehu 1. polroka 2003 začal vo vzájomnom obchode so Slovinskom po prvý raz v histórii vzájomného obchodovania prevládať na strane SR dovoz nad vývozom. Dobrá spolupráca medzi SR a Slovinskom sa v priebehu roka 2003 rozvíjala aj na nižšej politickej a expertnej úrovni, osobitne medzi ministerstvami zahraničných vecí a ministerstvami obrany, čo súviselo najmä s blížiacim sa vstupom oboch krajín do EÚ a NATO. Slovinské médiá v priebehu roka 2003 informovali o dianí v SR v dostatočnej miere, úmernej spoločným zahraničnopolitickým prioritám a relatívnej geografickej blízkosti.

Cyperská republika

Zahraničná politika SR smerom k Cyperskej republike bola aj v roku 2003 zameraná na ďalšie posilňovanie tradične dobrých a priateľských vzťahov medzi našimi krajinami. Cyperskí predstavitelia oceňujú predovšetkým náš diplomatický podiel pri organizovaní pravidelných stretnutí lídrov politických strán oboch cyperských komunít spolu s pôsobením slovenského vojenského kontingentu v mierových silách UNFICYP na ostrove. Slovensko podporilo Cyprus aj na pôde RE v kauze Loizidou, kedy hlasovalo za prijatie 4. interim rezolúcie voči Turecku a podporuje aj jej plnú implementáciu. V roku 2003 sa nekonali žiadne bilaterálne návštevy na vládnej či parlamentnej úrovni. Po línii MZV sa v septembri uskutočnili pracovné konzultácie ŠTAT S. Zacheosa s VEDÚ M. Mojžitom. V platnosti je pozvanie prezidenta SR pre cyperského prezidenta uskutočniť oficiálnu návštevu SR a po návšteve cyperského ministra ZV na Slovensku sa ďalšie stretnutie oboch ministrov má konať na Cypre. V porovnaní s rokom 2002 možno konštatovať nárast v objeme vzájomnej slovensko-cyperskej obchodnej výmeny, kedy celkový obrat v roku 2002 mal hodnotu 8,6 mil. USD zatiaľ čo k augustu 2003 jeho hodnota dosahovala už 11,5 mil. USD. V októbri 2003 sa malo konať 1. stretnutie zmiešanej komisie pre hospodársku a technickú spoluprácu, ktoré bolo po vzájomnej dohode odložené. Zo zmluvno-právnej oblasti uvádzame ukončenie platnosti Dohody z r. 1972 medzi vládou ČSSR a vládou Cyperskej republiky o spolupráci v oblasti zdravotníctva v máji 2003. Rozpracovaných je viacero dokumentov, na ktorých príprave či finalizácii sa pracovalo aj v roku 2003.

Malta

S Maltou nás aj v tomto roku spájala spoločný prístupový proces do EÚ. Za posledné dva roky sa veľmi sľubne vyvíja obchodná výmena, ktorá zaznamenala viac ako štvornásobný nárast.

Bulharská republika

Zahraničná politika SR voči Bulharsku sa v roku 2003 vyvíjala v súlade s prípravou oboch krajín na vstup do NATO a EÚ. Na žiadnej úrovni neboli zaznamenané narušenia tradične dobrého vzťahu. SR považuje Bulharsko za spriatelenu krajinu, historicky

spriaznenú, s ktorou nás spájajú spoločné zahraničnopolitické ciele. Vzťahy boli bezproblémové vo všetkých oblastiach spoločného záujmu. Bolo zaznamenané zintenzívnenie politického dialógu medzi oboma krajinami. Vzájomná spolupráca sa efektívne naplňa aj v rámci medzinárodných organizácií. Najvýznamnejšou stykovou aktivitou v r. 2003 bola októbrová oficiálna návšteva bulharského predsedu parlamentu O. Gerdžikova na Slovensku, pracovná návšteva prezidenta Bulharska G. Parvanova na Slovensku (14.10.2003) a bilaterálne stretnutie ministra zahraničných vecí SR E. Kukana s bulharským partnerom S. Passym na 11. zasadnutí Ministerskej rady OBSE v Maastrichte (1.-2.12.2003). Revízia zmluvno-právnej základne bola ukončená 24.11.1997 s tým, že všetky významné oblasti bilaterálnych vzťahov sú zmluvne pokryté. Plnenie uzatvorených medzinárodných dokumentov sa realizuje bez problémov. Pozornosť bola venovaná spolupráci v oblasti školstva a vedy. Uskutočnilo sa stretnutie ministra školstva SR M. Fronca s bulharským partnerom V. Atanasovom dňa 14.5.2003, na ktorom sa rokovalo o ďalšej spolupráci a príprave nového medzirezortného dokumentu. Napriek tomu nie sú kultúrne styky medzi SR a Bulharskom, napriek mnohoročným tradíciám, na zodpovedajúcej úrovni.

V oblasti obchodno-hospodárskych vzťahov sa v roku 2003 nevyskytli medzi SR a Bulharskom žiadne problémy, ktoré by narušili doterajšiu bilaterálnu spoluprácu a bránili jej ďalšiemu rozširovaniu. Doterajší vývoj obchodnej výmeny zodpovedá záujmom a aktivitám podnikateľských subjektov oboch krajín. Obrat vzájomného obchodu medzi SR a Bulharskom dosiahol za 9 mesiacov roku 2003 58 mil. USD, čo predstavuje nárast o takmer 70 %.

Rumunsko

Vzájomné vzťahy, politický dialóg i komplexné stykové aktivity mali v roku 2003 vysokú úroveň a vyvíjali sa v súlade s aktuálnymi i perspektívnymi zámermi oboch strán. Úroveň slovensko-rumunských vzťahov je veľmi dobrá, bez otvorených otázok. V r. 2003 pokračoval politický dialóg na úrovni najvyšších predstaviteľov a členov vlád tak v rámci oficiálnych a pracovných bilaterálnych stretnutí, ako aj kontaktov na multilaterálnych akciách. Bol zameraný na otázky ekonomickej, politickej, kultúrnej, bezpečnostnej spolupráce, agendu euroatlantickej integrácie. V r. 2003 prebiehali intenzívne kontakty aj na úrovni partnerských rezortov. Efektívna spolupráca pokračovala taktiež na pôde medzinárodných organizácií, najmä OSN, OBSE a RE. Spoločná prítomnosť vo viacerých štruktúrach regionálnej spolupráce (SEI, CEFTA, BSEC, Dunajská komisia, Proces podunajskej spolupráce, Pakt stability) boli príležitosťou pre intenzifikáciu kooperácie vo viacerých oblastiach. Najvýznamnejšou bilaterálnou aktivitou bola marcová návšteva premiéra Rumunska A. Nastaseho v SR a septembrová návšteva predsedu Národnej rady SR P. Hrušovského v Rumunsku. K významným podujatiam patria účasť premiéra SR M. Dzurindu na stretnutí siedmich premiérov krajín pristupujúcich do NATO v Snagove, návšteva osobitného splnomocnenca Rumunska princa Radu na Slovensku, návšteva ministra kultúry SR R. Chmela a ministra vnútra SR V. Palka v Rumunsku. Zmluvno-právna základňa s Rumunskom je na dobrej úrovni, v roku 2003 bola podpísaná Dohoda o vnútrozemskej plavbe a Dohoda o spolupráci v boji proti organizovanej trestnej činnosti, nedovolenému obchodovaniu s omamnými a psychotropnými látkami a inej trestnej činnosti. Priaznivo sa vyvíjala vzájomná obchodná výmena. Rumunsko sa stáva jedným z dôležitých exportných teritórií Slovenska. Základnou charakteristikou zahraničného obchodu medzi SR a Rumunskom je vysoko aktívne saldo na slovenskej strane. Rast exportu SR za 9 mesiacov r. 2003 zaznamenal ďalšie zvýšenie o 19,2 %.

Švajčiarska konfederácia

Zahraničnopolitické aktivity SR vo vzťahu k Švajčiarskej konfederácii sa sústredili na udržanie dosiahnutej kvality bilaterálnych vzťahov a snahu o prehĺbenie ekonomickej dimenzie diplomacie. Dôležitým krokom v tomto smere bola oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí SR E. Kukana vo Švajčiarsku v úvode roku 2003. Nový rozmer rozvoja vzájomných vzťahov medzi SR a Švajčiarskom odštartovalo otvorenie prvého Honorárneho konzulátu SR v Zürichu.

V sledovanom období došlo k úspešnej transformácii Slovensko-švajčiarskeho revolvingového fondu, z ktorého sú od roku 2001 švajčiarskou stranou financované projekty v oblasti zdravotníctva, životného prostredia, infraštruktúry a podpory malého a stredného podnikania. Zmena zamerania fondu bola podmienená budúcoročným členstvom SR v EÚ, nakoľko sa zmení štatút SR z pozície prijímajúcej krajiny na donorskú krajinu.

V súvislosti so vstupom SR do EÚ slovenská strana pristúpila k revízii zmluvnej základne a predložila konkrétne návrhy na ukončenie resp. modifikáciu zmlúv hospodárskeho charakteru (ukončenie platnosti obchodnej zmluvy, zmena dohody o podpore a ochrane investícií). Napriek tomu, že Švajčiarsko nie je členskou krajinou EÚ, stretnutia na rôznych fórach naznačili zjavnú podporu eurointegračným krokom SR, ktorá vyplýva z veľmi úzkej a špecifickej formy spolupráce Švajčiarska s krajinami EÚ.

Negatívnym momentom pri realizácii bilaterálnych reprezentačno-stykových aktivít v sledovanom období bolo zrušenie hospodárskeho fóra SR - Švajčiarsko, ktoré sa malo uskutočniť v Zürichu 28. októbra 2003.

Svätá stolica

Rok 2003 možno považovať za prelomový v zmysle hodnotenia 25. výročia pontifikátu pápeža Jána Pavla II.. Z hľadiska bilaterálnych vzťahov mala zásadný význam v poradí 3. apoštolská návšteva pápeža Jána Pavla II. v SR v dňoch 11. – 14. 9. 2003.

Monacké kniežatstvo

Vo vzťahoch SR s Monackým kniežatstvom došlo k pozitívnemu posunu. Monacké kniežatstvo oznámilo súhlas s predloženým návrhom na zmenu kategórie honorárneho konzulátu na Generálny honorárny konzulát SR v Monackom kniežatstve, čo dáva širšie možnosti pri organizácii celého spektra aktivít slovenských subjektov.

Zvrchovaný rád maltézskych rytierov

Vzájomné vzťahy SR so Zvrchovaným rádom maltézskych rytierov ako neutrálnym štátom s nadnárodným charakterom zameraným na humanitárnu činnosť vo svete možno charakterizovať ako obojstranne dobré.

Andorrské kniežatstvo

Spolupráca s Andorrským kniežatstvom sa rozvíja hlavne na pôde medzinárodných organizácií, kde Andorra ako plnoprávny člen má rovnaké hlasovacie práva.

Sanmarínska republika

Vzťahy so Sanmarínskou republikou sa v roku 2003 koncentrovali najmä na pôdu medzinárodných organizácií, kde vystupuje ako plnoprávny člen s rovnakým hlasovacím právom.

Lichtenštajnské kniežatstvo

SR od svojho vzniku uznáva Lichtenštajnské kniežatstvo (LK) ako suverénny a nezávislý štát a je pripravená s ním nadviazať diplomatické styky bez akýchkoľvek výhrad a jednostranných podmienok. Diplomatické styky bývalej ČSR s LK boli v roku 1939 prerušené a po vojne neboli znovu nadviazané. Dôvodom povojnového stavu v československo-lichtenštajnských vzťahoch bola otázka lichtenštajnského majetku v ČSR skonfiškovaného na základe prezidentských dekrétov z roku 1945 (tzv. Benešove dekréty) ako majetku osôb nemeckej národnosti. SR nepovažuje majetkové nároky LK za otázku otvorenú zo strany SR. Súčasná právna úprava v SR nepredpokladá reštitúcie pred rokom 1948, s výnimkou reštitúcie majetku obetí nacistickej perzekúcie.

Podpis Dohody o rozšírení Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) zo strany Lichtenštajnska, Nórska a Islandu (11.11.2003) umožnil začatie ratifikačného procesu Dohody o rozšírení EHP. Lichtenštajnsko ustúpilo zo svojej pozície (blokovanie podpisu Dohody o EHP do vyriešenia bilaterálnych otázok s ČR a SR), podpísalo Dohodu v doterajšej podobe (spolu s bilaterálnymi deklaráciami ČR, SR a Lichtenštajnska), avšak vyhradilo si právo posúdiť možné politické, právne a ekonomické dôsledky pozície ČR a SR. Učinené výhrady zo strany LK zakladajú možnosť opätovného tematizovania bilaterálnych otázok na pôde EHP.

4.3. Vzťahy s krajinami SNŠ

Ruská federácia

Pri hodnotení plnenia priorít ZP SR voči RF je možné konštatovať, že uskutočnením série návštev na najvyššej úrovni zo strany SR v RF (predseda NR SR, predseda vlády SR a.i.) v roku 2003 došlo k významnému impulzu v rovine bilaterálnej spolupráce. Realizáciou návštevy predsedu vlády došlo k logickému vyvrcholeniu vzostupnej tendencie v oblasti posilňovania úrovne politického dialógu. Uvedenú tendenciu podporila aj návšteva predsedu NR SR a ďalšie kontakty na vysokej politickej úrovni. Prioritnou vo vzájomných vzťahoch zostáva aj naďalej hospodárska spolupráca. Potreby SR sú takmer na 100% pokrývané dovozom energonosičov z RF. To má rozhodujúci vplyv na vzájomnú obchodnú bilanciu, ktorá sa vyznačuje vysokým deficitom. Napriek tomu je možné aj v roku 2003 pozorovať pokračovanie oživenia hospodárskej spolupráce, čo sa prejavilo zo slovenskej strany nárastom exportu do RF za prvých osem mesiacov t.r. o 35,8% (v korunovom vyjadrení) oproti rovnakému obdobiu roku 2002. Navyše ruský vývoz na Slovensko zaznamenal mierny pokles (2%). Postupne sa priaznivo na vzájomnej obchodnej spolupráci prejavuje sformovanie novej bázy rastu ekonomických vzťahov (trvalý rast exportu, spoločné podniky). Pokračuje trend dosahovania pozitívnych výsledkov, vo viacerých konkrétnych témach spolupráce (preprava energonosičov, vstup Jukosu a Gazpromu do slovenských podnikov, výstavba cyklotrónu a medzinárodného laserového centra, modernizácia MIG-29, spolupráca pri výrobe lietadla

JAK-130, atómová energetika). Vo vzájomnej spolupráci má osobitné miesto medzivládna komisia, ktorej pravidelné zasadanie sa v roku 2003 nepodarilo uskutočniť. Uskutočnili sa plánované zasadnutia zmiešaných komisií s Tatarstanom a v decembri sa uskutočnilo zasadanie s mestom Sankt Peterburg.

Bieloruská republika

V priebehu roku 2003 sa vzťahy s bieloruskou republikou rozvíjali predovšetkým v hospodárskej oblasti. Na základe štatistických údajov patrí Bielorusko k štvrtým najväčším zahraničnoobchodným partnerom v rámci krajín SNŠ (po RF, Ukrajine a Kazachstane). Aj v roku 2003 nedošlo v Bielorusku k podstatným zmenám vnútropolitického vývoja, v ktorom sa nerešpektujú základné demokratické slobody, ľudské práva, naďalej prevláda demokratický deficit a neplnenie štandardov európskeho demokratického štátu. V hodnotenom období neboli zaznamenané náznaky pokroku pri riešení najzávažnejších porušovaní ľudských práv a slobôd. Pokračovali represie štátnych orgánov voči opozičným politickým stranám, mimovládnym organizáciám a tlak na neštátne masmédiá. Stále nie sú vyriešené prípady nezvestných bieloruských opozičných politikov a verejných činiteľov. Doteraz bieloruská vláda neurobila významnejší pokrok v plnení podmienok OBSE, predložených pred viac ako troma rokmi: zastavenie potláčania a zastrašovania, sloboda slova, transparentný volebný proces, rozšírenie právomoci parlamentu. Uvedené príčiny sa taktiež odzrkadlili na rozvoji bilaterálnych medzištátnych vzťahov na najvyššej a vyššej úrovni. Ťažisko slovensko-bieloruskej spolupráce spočívalo v rozvoji hospodárskej a vedecko-technickej spolupráce. Preto k hlavným úlohám SR v hodnotenom období patrili aktivity súvisiace s vytváraním všetkých predpokladov pre zachovanie a rozšírenie vzájomne výhodných hospodárskych vzťahov a spolupráce s Bieloruskou republikou. Uskutočnilo sa 6. zasadnutie medzivládnej slovensko-bieloruskej komisie pre obchodno-hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu. V sledovanom období došlo k nárastu vzájomného zahranično-obchodného obratu, ktorý za prvých 9 mesiacov roku 2003 dosiahol výšku 1.214,6 mil. SK. V roku 2003 nadobudli platnosť 3 medzivládne dohody. Bieloruské médiá informujú o dianí v SR sporadicky, čo však zodpovedá intenzite dvojstranných vzťahov a spolupráce medzi Slovenskom a Bieloruskom.

Moldavská republika

Ťažiskom bilaterálnych vzťahov v roku 2003 zostávala hospodárska a obchodná spolupráca. Vo vzťahoch medzi SR a Moldavskom neexistujú žiadne zásadné oblasti, v ktorých by dochádzalo k politickým alebo ekonomickým nezhodám. Vzájomné vzťahy aj stykové aktivity medzi SR a Moldavskou republikou boli v roku 2003 vzhľadom na geografickú vzdialenosť, tendencie vnútorného vývoja Moldavska a zahraničnopolitický význam Moldavska a jeho európskych ambícií pre SR uspokojivé, s tendenciou postupnej intenzifikácie a rozširovania. V multilaterálnej oblasti pokračovala uspokojivá spolupráca najmä na pôde OSN, v oblasti podunajskej spolupráce, v rámci Stredoeurópskej iniciatívy (SEI), Čiernomorskej hospodárskej spolupráce (BSEC) a v oblasti hospodárskej integrácie. Vyvrcholením vzájomných aktivít bola prvá oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí SR E. Kukana v Kišiňove v dňoch 24.-25. 11. 2003. Stav zmluvnej základne je uspokojivý. Postupne dochádza k uzavieraniu zmlúv, ktoré tvoria bázu pre rozvoj spolupráce medzi SR a Moldavskom. V roku 2003 bola podpísaná Dohoda medzi vládou SR a vládou Moldavska o zabránení dvojitého zdanenia v odbore daní z príjmu a majetku a zabránení daňovému úniku. V súvislosti so vstupom SR do EÚ od 1.5.2004 dochádza tiež k prehodnocovaniu,

vypovedaniu, resp. návrhom úprav niektorých uzavretých bilaterálnych dohôd. Moldavská strana bola o tomto procese informovaná, nemá voči nemu námietky. Úroveň informovanosti o SR v moldavských médiách zodpovedá dosahovanej úrovni bilaterálnych vzťahov.

Južný Kaukaz

Arménsko

Môžeme konštatovať, že bilaterálne vzťahy medzi SR a Arménskom sú stále málo rozvinuté a styková aktivita v roku 2003 bola minimálna. Bilaterálna komunikácia bola zabezpečovaná prostredníctvom veľvyslanca SR v Arménsku so sídlom v Moskve. Rozvoj bilaterálnej spolupráce bol poznačený aj vnútropolitickým vývojom v Arménsku - prezidentskými voľbami (uskutočnili sa dvojkoľovo 19.2. a 5.3.) a parlamentnými voľbami (25.5.). Výsledky oboch volieb, t.j. potvrdenie v prezidentskej funkcii R. Kočariana a získanie väčšiny v parlamente jemu lojálnej koalície, viedli k potvrdeniu predchádzajúceho kurzu arménskeho vedenia vo vnútornej aj zahraničnej politike. V uvedenom období nedošlo medzi Slovenskom a Arménskom k zmenám v budovaní zmluvno-právnej základne. Prioritou vzájomných vzťahov v roku 2003 bol rozvoj hospodárskej spolupráce, ktorá má mierne vzrastajúcu tendenciu. V priebehu prvých 9. mesiacov roku 2003 dosiahol vzájomný obrat hodnotu 73,9 mil. SK (vývoz SR 73,9 mil. SK, dovoz SR – 0,- SK).

Azerbajdžan

Bilaterálne vzťahy medzi SR a Azerbajdžanom sú tradične slabo rozvinuté. Stykové aktivity medzi oboma krajinami sa rozvíjajú najmä na úrovni ZÚ v Moskve. Azerbajdžan doposiaľ neakreditoval svojho veľvyslanca v SR. Ani v roku 2003 nedošlo k žadanému dobudovaniu zmluvno-právnej základne. V sledovanom období sa uskutočnila významná vnútropolitická zmena na poste prezidenta krajiny, ktorú v prezidentských voľbách (15. 10.) získal syn Heydara Alijeva İlhan Alijev. Prenesením prezidentského postu z otca na syna predstavovali voľby v Azerbajdžane historický precedens na postsovietskom priestore. Medzinárodné spoločenstvo priznalo, aj napriek mnohým nedostatkom, volebné víťazstvo I. Alijeva, čím de facto potvrdilo záujem o udržanie stability a existujúceho status quo v krajine.

Napriek úsiliu SR o zintenzívnenie hospodárskej spolupráce medzi oboma krajinami môžeme konštatovať, že táto je v súčasnosti minimálna. Zahranično-obchodný obrat SR s Azerbajdžanom za obdobie január - september 2003 dosiahol sumu 21,7 mil. Sk (export - 14,5 mil. Sk, import - 7,2 mil. Sk), čo v porovnaní s rovnakým obdobím r. 2002 predstavuje index 113%.

Gruzínsko

Bilaterálne vzťahy medzi SR a Gruzínskom aj v roku 2003 mali stagnujúcu tendenciu a styková aktivita v roku 2003 bola minimálna. Komunikácia medzi oboma krajinami bola zabezpečovaná prostredníctvom zastupiteľských úradov v Moskve. Ani v roku 2003 nedošlo k revízii zmluvnej základne zdedenej po ČSFR a ZSSR a ani k podpisu nových dohôd. Limitujúcim faktorom rozvoja bilaterálnej spolupráce bola a je nestabilná vnútropolitická situácia v Gruzínsku. Po októbrových parlamentných voľbách v Gruzínsku, ktorých priebeh hodnotili domáci i zahraniční pozorovatelia ako netransparentný so závažnými porušeniami

medzinárodných štandardov odstúpil pod tlakom opozičných síl prezident E. Ševarnadze. Jeho vynútená, ale dobrovoľná rezignácia fakticky zabránila ďalšiemu vyhroteniu situácie nielen v Gruzínsku, ale aj v celom regióne a predstavuje na postsovietskom priestransve historický precedens. Za desať rokov existencie Gruzínska sa nepodarilo natoľko upevniť štátnosť krajiny, aby ju bolo možné považovať za plnohodnotný suverénny štát (existencia de-facto nezávislých štátnych útvarov zaberajúcich tretinu územia oficiálneho Gruzínska, hroziaci ekonomický kolaps a stála hrozba defaultu, veľká bieda, vysoká úroveň nezamestnanosti, fatálna korupcia, rast emigrácie obyvateľstva). Zložitá politická a ekonomická situácia a dlhodobé status quo v riešení vnútorných regionálnych konfliktov môže mať za následok postupný rozpad krajiny na viacero štátnych útvarov. Prioritou vzájomných vzťahov medzi SR a Gruzínskom v roku 2003 bol rozvoj hospodárskej spolupráce. V priebehu prvých 9. mesiacov roku 2003 dosiahol vzájomný obrat hodnotu 59,2 mil. SK (vývoz SR 20 mil. SK, dovoz SR – 39,2 mil. SK), čo predstavuje nárast 230% oproti roku 2002. V misii OBSE v Gruzínsku pôsobia aj predstavitelia SR.

Stredná Ázia

Kazachstan

Bilaterálne vzťahy medzi SR a Kazašskou republikou majú vzrastajúcu tendenciu a v roku 2003 došlo k zintenzívneniu stykovej činnosti, ktorá vytvára dobré predpoklady pre ďalší rozvoj bilaterálnej relácie. Vo februári 2003 sa uskutočnila pracovná cesta ŠTAT MZV SR J. Berényiho, ktorej cieľom bolo preskúmať možnosti rozvoja bilaterálnej spolupráce, predovšetkým v hospodárskej oblasti. V sledovanom období došlo z kazašskej iniciatívy k odloženiu plánovanej oficiálnej návštevy N. Nazarbajeva, prezidenta Kazachstanu v SR. Nesporným impulzom v ďalšom rozvoji vzťahov bolo júnové zasadnutie vlády SR, ktoré svojím uznesením č. 501 rozhodlo o zriadení plnohodnotného zastupiteľského úradu v Aстане do konca augusta 2004. Vytvorenie efektívneho zastupiteľského úradu SR bolo zo strany kazašského vedenia pozitívne prijaté. V roku 2003 začali kazašskí predstavitelia jednoznačnejšie deklarovať nevyhnutnosť politickej liberalizácie. Situácia v oblasti ľudských práv, ako aj vzťah vlády a radikálnej opozície, zostávajú stále napäté, čo medzinárodné vládne i mimovládne organizácie ostro kritizujú. Snaha o politickú liberalizáciu je výsledkom úspechov v ekonomike a pokračovania tendencie hospodárskeho rastu, čo stredoázijskí predstavitelia tradične považujú za nevyhnutný predpoklad demokratizácie. V sledovanom období môžeme pozitívne hodnotiť dynamiku rozvoja hospodárskej spolupráce. Vzájomný obchodný obrat za január až september 2003 dosiahol úroveň 1,136 mld. Sk (v roku 2002 1,081 mld. Sk) so saldom na kazašskej strane 213,9 mil. Sk, čo potvrdilo postavenie KAZ ako najvýznamnejšieho obchodného partnera SR v Strednej Ázii.

Kirgizská republika

V roku 2003 došlo v bilaterálnej oblasti medzi SR a Kirgizskom k zintenzívneniu vzťahov. Uskutočnila sa oficiálna návšteva prezidenta SR R. Schustera v Kirgizsku (marec 2003) a predseda hornej komory kirgizského parlamentu A. Borubajev navštívil SR (október 2003). Potvrdením uvedeného trendu bola aj nedávna oficiálna návšteva prezidenta Kirgizska A. Akajeva v SR (december 2003). V roku 2003 bola podpísaná dohoda o spolupráci medzi SR a Kirgizskom v oblasti metrológie, štandardizácie a skúšobníctva. Pozitívny vývoj v sledovanom období zaznamenala hospodárska spolupráca. Ročný objem vzájomnej

obchodnej výmeny medzi SR a Kirgizskom je relatívne nízky (57,2 mil. Sk), zaznamenal však v roku 2003 oproti roku 2002 150% nárast. Vnútropolitická situácia v Kirgizsku bola v roku 2003 stabilizovaná, čo sa prejavilo aj na posilnení mocenskej pozície prezidenta A. Akajeva po februárovom referende o ústavných zmenách a o podpore prezidenta a po prijatí zákona o jeho doživotnej imunite. Kirgizská opozícia sa po minuloročnom nástupe dostala do určitého útlmu a pohrúžila sa do vnútorných sporov a kontroverzný zákon o imunite podporila dokonca aj tá časť opozície, ktorá aktívne vystupovala v hnutí „Za demisiu Akajeva a reformy pre ľud“. V oblasti bezpečnostno-politickej stability sa objavili znepokojujúce hlasy zvnútra i zo zahraničia o zvýšenej aktivite extrémistických organizácií a skupín (ujgurské separatistické hnutie Šat, Islamské hnutie Uzbekistanu, tiež Turkestanu, Hizb-ut-tahrír), ktoré však neprerástli do rozsiahlejších koordinovaných akcií. V priebehu roku 2003 došlo zlepšeniu informovanosti o SR v kirgizských médiách, čo bolo spôsobené predovšetkým plnohodnotným mediálnym pokrytím oficiálnej návštevy prezidenta R. Schustera v Kirgizskej republike.

Tadžikistan

Spolupráca medzi SR a Tadžikistanom bola v roku 2003 na minimálnej úrovni. Neuskutočnili sa žiadne stykové aktivity. Vzájomná spolupráca je limitovaná predovšetkým zložitou vnútropolitickou situáciou a skutočnosťou, že Tadžikistan doteraz nepatrí medzi zahraničnopolitické priority SR. Tadžikistan je dôležitou krajinou regiónu ako susediaca s postupne sa stabilizujúcim Afganistanom. Spoločná tadžicko-afgánska hranica, na ochrane ktorej Tadžikistan úzko spolupracuje s Ruskou federáciou je záchytným valom proti šíreniu medzinárodnému terorizmu, nelegálnym migračným prúdom, ale aj nelegálnemu obchodu s omamnými látkami, ľudskými bytosťami a zbraňami. Rozvoj bilaterálnej spolupráce v roku 2003 bol zameraný predovšetkým na hospodársku oblasť, kde sa zachováva tendencia rastu vzájomnej obchodnej výmeny. Za obdobie január - september 2003 dosiahol 696,7 mil. Sk (s negatívnym slovenským saldom 691,9 mil. Sk). Za posledné dva roky vzrástol tento parameter viac ako dvojnásobne a Tadžikistan zaujal pozíciu 2. najvýznamnejšieho obchodného partnera SR v Strednej Ázii.

Turkménsko

Spolupráca medzi SR a Turkménskom bola v roku 2003 na minimálnej úrovni. Vo februári 2003 sa uskutočnila pracovná návšteva ŠTAT MZV SR J. Berényiho v Turkménsku. Vzájomná spolupráca je limitovaná predovšetkým zložitou vnútropolitickou situáciou a skutočnosťou, že Turkménsko nepatrí medzi priority zahraničnej politiky SR. Rozvoj bilaterálnej spolupráce bol predovšetkým v hospodárskej oblasti. Za obdobie január – september 2003 dosiahol celkový obrat vzájomného obchodu objem 69,4 mil. Sk.

Uzbeká republika

V roku 2003 došlo v bilaterálnej oblasti medzi SR a Uzbekistanom k zintenzívneniu vzťahov. Uskutočnila sa oficiálna návšteva prezidenta SR R. Schustera v Uzbekej republike (marec 2003). V priebehu roku 2003 sa neuskutočnila recipročná návšteva prezidenta Uzbekistanu I. Karimova v SR. V roku 2003 bola podpísaná dohoda o zabránení dvojitého zdanenia SR a Uzbekou republikou. Prioritou činnosti ZÚ v Taškente v roku 2003 bol

predovšetkým rozvoj hospodárskej spolupráce, ktorá ma od roku 1997 klesajúcu tendenciu. Za obdobie január – september 2003 dosiahol 193,1 mil. Sk, čo predstavuje zníženie o 20% oproti roku 2002. Uvedené výsledky sú vo veľkej miere dôsledkom zníženej aktivity slovenských podnikateľských subjektov v regióne, ako aj zložitou hospodárskou situáciou v krajine. Úroveň mediálnej prezentácie Slovenska v médiách Uzbekistanu v roku 2003 zodpovedá úrovni bilaterálnych vzťahov, geografickej vzdialenosti Slovenska, prítomnosti slovenských hospodárskych subjektov na uzbeckom trhu a miestnym médiálnym podmienkam.

4.4. Vzťahy so štátmi západného Balkánu

Srbsko a Čierna Hora

Proces konsolidácie politického, hospodárskeho a spoločenského systému v krajine, rozbehnutý po demokratických zmenách v r. 2000, sa v sledovanom období spomalil. Vnútorné transformačné procesy, a hlavne atentát na srbského premiéra Z.Djindjiča v marci 2003 a nasledujúce obdobie vrátane výnimočného stavu, sa negatívne odrazili na výkonnosti politického systému, ekonomiky, ako aj zahraničnej politiky krajiny, čo malo vplyv i na bilaterálnu reláciu so SR, ktorá v r. 2003, oproti minulému obdobiu, vykázala miernejšiu dynamiku. Dvojstranné vzťahy so SČH koncom r. 2003 však možno naďalej označiť ako výborné a bez otvorených otázok zásadného významu, avšak so stále nedostatočne využitým potenciálom v obchodno-hospodárskej oblasti. Bilaterálne kontakty v roku 2003 otvoril svojou návštevou dňa 24.1 premiér M. Dzurinda a minister obrany I. Šimko svojou návštevou Kosova, kde sa stretli s príslušníkmi OS SR v česko-slovenskom prápore KFOR. Premiér Dzurinda sa 15.3. v Belehrade zúčastnil štátneho pohrebu ex-premiéra Djindjiča, pričom bol prijatý aj prezidentom a premiérom SČH S. Marovićom. Prezidenti SR a SČH R. Schuster a S. Marović sa bilaterálne stretli 16.4. počas summitu EÚ v Aténach. 29.4. vykonal pracovnú návštevu SR minister obrany SČH B. Tadić. Minister vnútra SR V. Palko uskutočnil v dňoch 20.-21. mája oficiálnu návštevu SČH a taktiež náčelník GŠ OS SR M. Cerovský rokoval v Belehrade v dňoch 26.-27. mája 2003 so svojím partnerom B. Krgom a ministrom obrany SČH B.Tadićom. V dňoch 18. - 19.6.2003 sa uskutočnila návšteva ministra ZV SR E. Kukana v Belehrade, počas ktorej bola podpísaná Dohoda o rozvojovej spolupráci medzi SR a SČH v rámci programu Oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA). Dňa 30.10. na pozvanie podpredsedu vlády SR P.Csákyho uskutočnil pracovnú návštevu SR podpredseda srbskej vlády Č. Jovanovič. Návšteva bola zameraná na odovzdávanie skúseností z integrácie do EÚ zo strany SR. Minister obrany SR má pozvanie na návštevu SČH, kým minister vnútra SR pozval svojho srbského partnera na recipročnú návštevu SR. Návšteva ministra školstva SR, plánovaná na 1.12.2003, bola odložená v súvislosti s vypísaním predčasných parlamentných volieb v Srbsku. Naďalej však zostáva nezrealizovaná oficiálna návšteva prezidenta SR Rudolfa Schustera v SČH, k odloženiu ktorej došlo ešte v roku 2002 bezprostredne pred jej realizáciou kvôli zdravotným ťažkostiam hlavy štátu. Predpokladaný termín uskutočnenia tejto návštevy je druhá polovica mesiaca februára 2004.

V oblasti bilaterálnej zmluvno-právnej základne sa ani v r. 2003 nepodarilo dopracovať medzivládnu dohodu o spolupráci v automobilovej doprave, nakoľko SR čaká na vyjadrenie k svojmu návrhu ešte z apríla 2001. SČH ani v r. 2003 neoznámila konečný termín 4. zasadnutia zmiešanej medzivládnej komisie pre obchodno-hospodársku spoluprácu, ktoré by sa malo uskutočniť v Belehrade.

Z hľadiska rozvoja bilaterálnej spolupráce v nadchádzajúcom období možno za najdôležitejšie míľniky označiť výsledky nadchádzajúcich mimoriadnych parlamentných volieb v Srbsku, ktoré boli vyhlásené po vleklej vnútropolitkej kríze na 28. decembra 2003 a následné ukončenie ústavnoprávneho dobudovania spoločného štátu Srbska a Čiernej Hory, pre ktoré by práve výsledky predčasných parlamentných volieb mali vytvoriť priaznivé ovzdušie a pevnú východiskovú základňu, ktorá doposiaľ absentovala. Za nový stimulačný moment v dvojstrannej relácii možno označiť naštartovanie procesu slovenskej rozvojovej pomoci, kde si SR určila SČH ako prioritného adresáta v rámci svojich záväzkov v OECD.

V stykových aktivitách s predstaviteľmi SČH na rôznych úrovniach SR ponúka SČH rozsiahle a pomerne čerstvé transformačné (prakticky vo všetkých spoločenských sférach) a integračné skúsenosti (hlavne EÚ, NATO, WTO, OECD).

SR ako aktívny člen OECD v rámci Programu oficiálnej rozvojovej pomoci identifikovala SČH ako cieľovú krajinu pre obdobie rokov 2003 - 2008, ktorej je pripravená prostredníctvom tzv. Fondu Bratislava-Belehrad v r. 2003 poskytnúť na podporu rozvojových projektov cca 1,3 mil. EUR.

Významnými udalosťami v rámci slovenskej komunity vo Vojvodine boli (1) vytvorenie „Národnostnej rady Slovákov - NRS“ a (2) vznik prvého slovenského profesionálneho divadla s názvom Slovenské vojvodinské divadlo.

Chorvátska republika

V politickej oblasti došlo v priebehu roka 2003 k zatiaľ najintenzívnejšiemu rozvoju slovensko-chorvátskych vzťahov v celej ich doterajšej histórii. Dôkazom toho sú vzájomné návštevy najvyšších ústavných činiteľov: v polovici júna 2003 navštívil SR predseda vlády Chorvátskej republiky Ivica Račan a začiatkom októbra 2003 vykonal návštevu Chorvátska prezident SR R. Schuster. Pripravená návšteva predsedu NR SR v Chorvátska, ktorá sa mala uskutočniť v septembri 2003, bola po vzájomnej dohode preložená na prvú polovicu roka 2004. Chorvátsko navštívili aj viacerí rezortní ministri SR: minister ZV (v apríli), minister obrany (v máji) a minister vnútra (taktiež v máji).

Chorvátsko ako kandidátska krajina NATO a potenciálna kandidátska krajina EÚ prejavovalo v priebehu celého roka mimoriadny záujem o skúsenosti SR z prístupového procesu a chorvátsky predseda vlády pri svojej návšteve SR dokonca vyhlásil, že Chorvátsko by sa pri svojej integrácii do EÚ chcelo opierať o skúsenosti SR väčšími než o skúsenosti ďalších kandidátskych krajín. SR záujmu Chorvátska o integračné skúsenosti vychádzalo v ústrety. MZV SR napríklad pripravilo separátne konzultácie pre národného koordinátora pre vstup Chorvátska do NATO a pre funkcionárov MZV Chorvátska finalizujúcich odpovede na dotazník Európskej komisie o pripravenosti krajiny na získanie štatútu kandidátskej krajiny EÚ. Slovensko-chorvátska zmluvná základňa je stabilná a pri jej výkone sa nevyskytujú nijaké problémy. V priebehu roka 2003 sa rozšírila o dohodu o vzájomnej pomoci pri mimoriadnych udalostiach. So zreteľom na obmedzené finančné zdroje je na veľmi dobrej úrovni aj kultúrna spolupráca medzi SR a Chorvátskom a obe krajiny poskytujú dostatočný priestor na rozvoj vzájomných NM (v SR sa k chorvátskej národnosti hlási 890 osôb, v Chorvátsku má slovenskú národnosť zaregistrovanú 4712 občanov). Priestor na intenzifikáciu jestvuje najmä v oblasti ekonomickej spolupráce, z hľadiska SR je však pozitívom vysoké aktívne saldo vzájomného obchodu, ktorý v priebehu roka 2003 zrejme zaznamená rekordný obrat na úrovni približne 130 miliónov USD. Chorvátske médiá v priebehu roka 2004 venovali dianie v SR pomerne veľký priestor, a to predovšetkým z dôvodu historických prepojení medzi oboma krajinami, ako aj z dôvodu integračných

ambícií Chorvátska, ktoré prezentovali SR ako určitý vzor pri dobíhaní ostatných kandidátskych krajín EÚ.

Albánska republika

Politický dialóg medzi SR a Albánskou republikou (AR) sa v roku 2003 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zintenzívnil. Koncom februára uskutočnil oficiálnu návštevu SR albánsky minister pre európsku integráciu Sokol Nako a následne sa uskutočnila návšteva ŠTAT MZV SR J. Berényiho v Tirane. Súčasťou tejto návštevy bolo aj otvorenie honorárneho konzulátu SR v Albánsku. V septembri odovzdal poverovacie listiny nový veľvyslanec Albánskej republiky v SR so sídlom v Prahe a albánska strana zrušila k 1. júnu 2003 vízovú povinnosť pre občanov SR, držiteľov bežných cestovných dokladov. Plánovaná návšteva albánskeho podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí Ilira Metu v Bratislave, ktorá sa mala uskutočniť v apríli, bola odložená na 1. štvrtrok 2004. Kvôli snahe albánskej strany zrušiť platnosť protokolu o vysporiadaní vzájomných pohľadávok a záväzkov v platobných vzťahoch sa v priebehu roka 2003 nepodarilo dokončiť revíziu vzájomnej zmluvnej základe. V súčasnosti albánska strana hodlá túto otázku riešiť prostredníctvom novej dohody. Stagnácia sa prejavila aj pri príprave nových bilaterálnych zmlúv, najmä hospodársko-ekonomickej povahy, ktoré sú predpokladom na intenzifikáciu obchodných kontaktov, napr. dohody o zamedzení dvojitého zdanenia, dohody o spolupráci v oblasti cestovného ruchu atď. Príčiny spočívajú v obmedzených kapacitných možnostiach v dôsledku prípravy SR na vstup do EÚ, ale často aj málo aktívnym a prístupom príslušných rezortov. Politické turbulencie, chaotický priebeh hospodárskej transformácie a nedostatočný prístup k informáciám o ekonomickej situácii v krajine v priebehu roka 2003 rovnako ako v predchádzajúcich rokoch odrádzal predstaviteľov slovenskej podnikateľskej sféry od intenzívnejších kontaktov s albánskymi partnermi.

Macedónska republika

Bilaterálne vzťahy SR a Macedónskej republiky zaznamenali v roku 2003 pozitívny vývoj. Potvrdila to aj návšteva ministerky zahraničných vecí Ilinky Mitrevy v SR začiatkom októbra, ktorá predstavovala najvýznamnejšiu stykovú aktivitu roka. Intenzívny politický dialóg medzi oboma štátmi je v nasledujúcom období potrebné premietnuť do konkrétnějších krokov, najmä smerom k výraznejšiemu odovzdávaniu transformačných a integračných skúseností SR, ako aj k prehĺbeniu ekonomickej a hospodárskej spolupráce. V porovnaní s predchádzajúcim rokom totiž v roku 2003 v bilaterálnej relácii mierne poklesli vzájomné hospodárske aktivity. Je to však aj dôsledok nedávneho politického vývoja v regióne, ktorý negatívne vplyva na rozvoj obchodno-hospodárskej spolupráce. Ekonomické reformy v rámci transformačného procesu, ktorý v Macedónsku prebieha, sa realizujú pomaly a neustále sa meniace politické prostredie má za následok obozretnosť zahraničných investorov pri vstupe do obchodno-hospodárskeho priestoru krajiny.

Existujúca zmluvno-právna základňa sa rozširuje pomalším tempom a v roku 2003 k nej nepribudol nijaký nový zmluvný dokument. Je to spôsobené aj zmrazením vzájomných rokovaní o dohode o vzájomnej ochrane a podpore investícií v súvislosti so vstupom SR do EÚ. V tejto súvislosti v súčasnosti prebieha i vypovedanie niektorých existujúcich dohôd, resp. ich zosúladenie s *acquis* EÚ. Za rušivý moment vo vzájomných vzťahoch považuje Skopje existenciu osobitného vízového režimu. Na druhej strane macedónska strana nepodporuje v dostatočnej miere túto žiadosť praktickými krokmi, keď nie je kooperatívna pri

preberaní svojich občanov vyhostených zo SR a mimoriadne zdĺhavo rieši konzulárne záležitosti, ako sú zisťovanie pobytu, určovanie otcovstva, prevzatie do väzby atď. Navyše Macedónsko je jedinou krajinou regiónu, ktorá uplatňuje voči občanom SR i krajinám EÚ vízový režim.

Bosna a Hercegovina

Napriek tomu, že bilaterálne vzťahy SR a Bosny a Hercegoviny (BaH) sú ešte stále málo rozvinuté, v roku 2003 došlo v tejto relácii k viacerým významným udalostiam, ktoré vytvárajú predpoklady na zdynamizovanie vzájomnej spolupráce v najbližšom období. Predovšetkým v júni vláda SR svojím uznesením č. 501 rozhodla, že do konca augusta 2004 SR zriadi v Sarajeve svoj plnohodnotný zastupiteľský úrad, v júni BaH po prvý raz priakreditovala pre SR svojho veľvyslanca (z Viedne), v auguste bol v BaH otvorený HK SR (v Medžugorí), v septembri požiadala BaH o možnosť zriadiť svoj HK v SR a napokon začiatkom novembra vykonal minister ZV SR návštevu Bosny a Hercegoviny. Význam tejto návštevy podčiarkuje skutočnosť, že išlo o vôbec prvú návštevu vysokého ústavného činiteľa SR v BaH v celej histórii vzájomných vzťahov. Pozitívny vývoj možno konštatovať aj v oblasti ekonomickej spolupráce. Ročný objem vzájomnej obchodnej výmeny medzi SR a BaH je síce relatívne nízky (zvyčajne okolo 15 miliónov USD), v tomto roku však už za prvých osem mesiacov dosiahol rekordnú úroveň takmer 24 miliónov USD. V priebehu roka 2003 si BaH a SR vymenili návrh a protinávrh dohody o kultúrnej spolupráci a v súčasnosti je pripravená na predloženie na rokovanie vlády SR dojednaná dohoda o zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov DP a SP. V letnom období BaH jednostranne ruší vízovú povinnosť voči občanom SR.

4.5. Vzťahy Slovenskej republiky so štátmi Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky, Austrálie a Oceánie

Východiskový stav

Intenzita vzťahov SR ku krajinám týchto regiónov bola aj v roku 2003 priamo úmerná súčasným zahranično-politickým prioritám SR, orientovaným hlavne na plnoprávne členstvo v EÚ a NATO. Napriek vytvoreným podmienkam zodpovedajúcim záujmu smerovania zahraničnej politiky SR možno dosiahnuté výsledky v roku 2003 v týchto krajinách hodnotiť pozitívne. V regiónoch sa podarilo v roku 2003 naplniť vytýčené ciele a zameranie zahraničnej politiky a zvýšiť kvalitu vzájomných vzťahov a spolupráce s viacerými pre SR dôležitými krajinami. **Vrcholové návštevy prezidenta SR v Číne a návšteva Štátu Izrael, štátne návštevy prezidentov Alžírsko a Izraela v SR, návšteva predsedu vlády SR v Štáte Izrael, návšteva podpredsedu vlády SR a ministra financií v Spojených Arabských Emirátoch, podpredsedu vlády SR a ministra obchodu v Jordánsku, návštevy ministrov zahraničných vecí N. Zélandu, Indonézie, Iránu, Thajska a Guatemaly, oficiálne návštevy ministra zahraničných vecí SR v Štáte Izrael a vysokých predstaviteľov SR v regióne potvrdili tradične dobrú úroveň bilaterálnych vzťahov a výrazne prispeli k presadzovaniu zahraničnopolitických zámerov SR s dôrazom na oblasť hospodárskej spolupráce a získanie priamych zahraničných investícií.**

Stykové aktivity sa uskutočnili aj **na parlamentnej úrovni s Vietnamom, Austráliou, Indonéziou, Južnou Kóreou.** Napriek tomu, ani v roku 2003 sa nepodarilo uskutočniť niektoré

stykové aktivity na najvyššej úrovni. Odložená bola návšteva prezidenta SR v Indii, Indonézii, Malajzii a Singapore. V Ázii pokračoval trend nárastu obratu vzájomnej obchodnej výmeny, avšak s nárastom pasívneho salda a tendenciou jeho prehlbovania. Aktívnu obchodnú bilanciu, s výnimkou rokov 1998 a 2002, SR dosiahla iba s Indiou a podľa japonských štatistík (ktoré zohľadňujú krajinu pôvodu) aj s Japonskom. Najvýznamnejšími obchodnými partnermi SR v Ázii (v poradí) sú Japonsko, ČĽR, Taiwan, Malajzia, India. Čiastočne bol zaznamenaný posun zahraničnopolitickej orientácie SR na rozvoj dvojstrannej spolupráce predovšetkým s kľúčovými krajinami, ČĽR, Japonskom, Indiou, Kóreou, Indonéziou a Austráliou, aj smerom k menším partnerom – Novému Zélandu, Mongolsku, Singapuru, Malajzii, Thajsku. Najvýznamnejším pripravovaným projektom roku 2003 sa stala investícia automobilky Hyundai, ktorej konečné rozhodnutie padne v roku 2004. SR úspešne spolupracovala so štátmi Ázie na pôde medzinárodných organizácií, čo potvrdzujú dosiahnuté dohody o vzájomnej podpore kandidatúr.

V **multilaterálnej oblasti** možno uviesť pôsobenie slovenskej poľnej nemocnice vo Východnom Timore od roku 2001 v rámci misie UNTAET/UNMISSET v počte 35 osôb. V roku 2004 sa plánuje uzavretie ZÚ Hanoj, v snahe o zefektívnenie existujúcej siete sa zriadi GK Šanghaj. Aktivity vlády SR nachádzali pozitívnu odozvu a zvýšený záujem u významných krajín Ázie, BSV, Afriky a Latinskej Ameriky o skvalitnenie všestrannej spolupráce so SR, čo v konečnom dôsledku prispelo k upevneniu medzinárodného postavenia SR. Z globálneho hľadiska hlavná pozornosť medzinárodného spoločenstva ako aj SR sa sústredila na regióny Blízkeho východu a Strednej Ázie, kde otázky izraelsko-palestínskeho konfliktu a príspevok SR k obnove Iraku a Afganistanu, naďalej zohrávajú dôležitú úlohu v hodnotení prístupu a postojov SR z pohľadu rozhodujúcich svetových veľmocí. SR sa počas roku 2003 pripojila k všetkým rezolúciám BR OSN a EÚ odsudzujúcim medzinárodný terorizmus a podporujúcim spoločný boj proti všetkým jeho formám. SR sa aktívne svojou prítomnosťou podieľa na činnosti mierových jednotiek OSN hlavne v krajinách tretieho sveta. Zvýšená pozornosť bola venovaná budovaniu legislatívnej základne v obchodno-ekonomickej a konzulárnej oblasti, z dôvodu zosúladenia s legislatívou EÚ. Rozvoju vzťahov prispeli realizované kontakty predstaviteľov obchodných komôr, napriek tomu súčasný objem obchodu SR s týmito krajinami nezodpovedá reálnym možnostiam a existujúcemu hospodárskemu potenciálu. V snahe zvýrazniť prítomnosť SR v regióne pokračovalo postupné rozširovanie siete honorárnych konzulátov.

4.5.1. VZŤAHY SO ŠTÁTMI ÁZIE, AUSTRÁLIU A ŠTÁTMI OCEÁNIE

V roku 2003 ZP SR vytvorila vhodné podmienky na vedenie bilaterálneho dialógu s **Čínskou ľudovou republikou**, orientovaného na pragmatickú spoluprácu na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach. Najvýznamnejšou stykovou aktivitou bola návšteva prezidenta SR R. Schustera v ČĽR v januári 2003, ktorá potvrdila dobrú úroveň vzťahov a výrazne prispela k presadzovaniu zahraničnopolitických zámerov SR voči ČĽR s dôrazom na oblasť hospodárskej spolupráce. V otázke dodržiavania ľudských práv v ČĽR zaujímala SR nekonfrontačný postoj vychádzajúci z prístupu EÚ. Počas návštevy podpísali prezidenti spoločné vyhlásenie SR a ČĽR, ktoré vytvára politický rámec vzťahov v strednodobom horizonte. Stykové aktivity v prvej polovici roka obmedzil výskyt ochorenia SARS. Nerealizovalo sa pozvanie pre predsedu vlády M. Dzurindu na vystúpenie na ázijskom Boao Forum v čínskej provincii Hainan. Návšteva ministra hospodárstva SR bola odložená na rok 2004 z dôvodu personálnej zmeny na tomto poste. Z termínových dôvodov nebol využitý návrh čínskej strany na návštevu parlamentnej delegácie Národného ľudového zhromaždenia ČĽR v SR v júli 2003. V otázkach senzitívnych pre ČĽR (Taiwan a Tibet) sa SR dôsledne pridržiava princípu „jednej Číny“. V súlade s touto líniou má však SR záujem o rozvoj

hospodárskej a kultúrnej spolupráce aj s Taiwanom na báze neoficiálnych kontaktov. Za týmto účelom bola v júli 2003 otvorená Taipeiská reprezentačná kancelária v Bratislave. Na túto skutočnosť čínska strana reagovala nesúhlasne.

Vývoj vzájomných vzťahov s Japonskom bol v jubilejnom roku nadviazania diplomatických vzťahov sledovaný nárastom aktivít vo viacerých oblastiach činnosti, predovšetkým však v kontaktoch medzi MZV oboch krajín, v obchodno-ekonomickej a kultúrnej relácii. V máji 2003 navštívil SR starší námestník MZV Japonska Tetsuro Yano a v auguste uskutočnil recipročnú návštevu Japonska štátny tajomník MZV SR J. Berényi. Oblasť politických vzťahov sa aj naďalej vyznačuje asymetriou vzájomných kontaktov, ktoré sú pomerne nízke z japonskej strany. V oblasti investícií pretrváva poddimenzovanosť japonských investícií do SR v porovnaní s ostatnými krajinami V-4. Za zvlášť významnú aktivitu v tomto smere je možné považovať predovšetkým misiu najdôležitejšej japonskej podnikateľskej loby „Nippon Keidanren“ (september), ako aj študijnú misiu „Japan Institute for Overseas Investment“ (október). V obchodno-ekonomickej oblasti došlo v priebehu januára-septembra 2003 k poklesu slovenského vývozu oproti porovnateľnému obdobiu predchádzajúceho roka o 55,2 percenta. Revízia zmluvnej základne bola ukončená. Obsahuje celkom 17 dohôd, ktoré zahŕňajú oblasť normalizácie vzťahov, bezvízového režimu, dvojitého zdanenia, obchodnej, kultúrnej a vedecko-technickej spolupráce a grantovej pomoci. V súčasnosti prebieha renegociácia obchodnej dohody a to v súvislosti s členstvom SR v EÚ. Spolupráca v oblasti kultúry bola v roku 2003 založená prevážne na priamych vzťahoch. K vzájomnému rozvoju významne prispelo poskytnutie „kultúrneho“ grantu japonskej vlády. Mimoriadny úspech zaznamenalo turné opernej speváčky E. Grúberovej.

Indická republika je jedným z najdôležitejších partnerov SR v Ázii z politického, ale najmä obchodne-ekonomického hľadiska, ktorej význam pre zahraničnú politiku SR potvrdzuje i strategické partnerstvo Indie s EÚ. Bilaterálne vzťahy zaznamenali v r. 2003 ochladenie po pripravovanej a odloženej návšteve prezidenta SR a štátneho tajomníka MZV SR. Nepodarilo sa uskutočniť komplexnú revíziu zmluvnej základne, neboli podpísané žiadne zmluvné dokumenty. Niekoľkokrát bolo odložené zasadnutie zmiešanej komisie pre hospodársku a obchodnú spoluprácu v Bratislave. Indická strana tesne pred plánovanou návštevou prezidenta SR zaviedla reštrikčné opatrenia v oblasti vízovej agendy. Z hľadiska objemu obchodného obratu a najmä nášho exportu patrí Indická republika medzi najdôležitejších mimoeurópskych slovenských obchodných partnerov. Objem vzájomnej obchodnej výmeny nedosahuje možnosti oboch krajín, pokračuje nepriaznivý trend, prejavujúci sa zvyšovaním indického vývozu na Slovensko a poklesom slovenského vývozu do Indie. V septembri bolo zahájené letecké spojenie na trase Bratislava – Dillí, ktoré je však prevádzkované s pretrvávajúcimi problémami. V r. 2003 bola SR aktívna v oblasti kultúrnych, školských a vedeckých stykov. V Indii vyvíja činnosť honorárny konzulát SR v Kalkate, pripravuje sa zriadenie HK v Mumbaí.

Hlavné zahranično-politické zámery SR v roku 2003 vo vzťahu ku **Kórejskej republike**, vzhľadom na jej ekonomický i súčasný medzinárodno-politický potenciál, boli orientované na intenzifikáciu vzájomných politických a obchodných kontaktov. Dôraz bol kladený na rozvoj bilaterálnej spolupráce ekonomických rezortov, ktorá by sa mala premietnuť do zvýšenia vzájomného obchodného obratu a zníženia pasívnej obchodnej bilancie SR voči Kórejskej republike a predovšetkým k zvýšeniu juhokórejských investícií v SR, ktoré sa z hľadiska oživenia kórejskej ekonomiky po finančno-hospodárskej kríze v predchádzajúcich rokoch stali reálnymi. Najvýznamnejšími stykovými aktivitami zo slovenskej strany vo vzťahu ku Kórejskej republike bola návšteva podpredsedu vlády

a ministra spravodlivosti SR Daniela Lipšica v máji 2003 pri príležitosti medzinárodnej konferencie, návšteva ministra školstva SR Martina Fronca pri príležitosti konania Letnej univerziády a návšteva podpredsedu vlády a ministra hospodárstva SR Pavla Ruska zameraná na rokovania s vedením automobilovej spoločnosti Hyundai Motor Company. Jej cieľom bolo získať podporu u vedúcich predstaviteľov automobilky Hyundai pre umiestnenie plánovanej európskej investície v SR. V tejto súvislosti navštívili SR v októbri vedúci predstavitelia automobilky Hyundai a v novembri poslanec Národného zhromaždenia Kórejskej republiky Hahm Seung Heui. V novembri 2003 vybrala automobilka Hyundai Motor Co. ako jednu z dvoch preferovaných lokalít pre svoju investíciu v hodnote o 1,5 mld. USD lokalitu v Žiline (druhou je lokalita v Poľsku). SR úspešne spolupracovala s Kórejskou republikou na pôde medzinárodných organizácií, čo potvrdzujú dosiahnuté dohody o vzájomnej podpore kandidátúr SR a Kórey (dohoda o vzájomnej podpore kandidátúr Kórey do Rady Medzinárodnej námornej organizácie a SR do Poradného výboru pre administratívne a rozpočtové otázky).

Bilaterálne vzťahy medzi SR a Indonéziou nie sú zaťažené žiadnymi spornými otázkami. Presadzovanie záujmov SR v Indonézii bolo limitované absenciou stykových aktivít na najvyššej úrovni. Realizácia plánovanej oficiálnej návštevy prezidenta SR R. Schustera v Indonézii v septembri 2003 bola odložená vzhľadom na bezpečnostné riziká. Odložená bola aj pracovná návšteva štátneho tajomníka MZV SR I. Korčoka plánovaná na december 2003. V máji 2003 SR navštívila delegácia parlamentu Indonézie vedená jeho podpredsedom Tosari Widjajom. SR v oblasti vývozu za obdobie január-september 2003 zatiaľ dosahuje slabšie výsledky ako v roku 2002. O priestor v oblasti špeciálu, ktorý je dominantnou položkou slovenského vývozu do Indonézie, majú záujem aj iné krajiny, vrátane krajín SE a RF. V roku 2003 boli zintenzívnené kontakty s indonézsou políciou za účelom predaja špeciálu. Výsledkom úsilia je vyjadrenie záujmu Indonézie o nákup špeciálu v hodnote 65 mil. USD a požiadavka na vládu Indonézie o alokáciu príslušných finančných prostriedkov. Oblasť kultúrnych vzťahov je limitovaná geografickou vzdialenosťou. V apríli 2003 sa súťaže medzinárodných klasických tancov v Indonézii zúčastnil slovenský tanečný pár K.Brull a V.Bolender. SR sa v roku 2003 aktívne zapájala do kultúrnych aktivít - napr. Festivalu európskych filmov v Jakarte, organizovaných spoločne členskými a prístupujúcimi krajinami EÚ. V rámci festivalu bol premietaný slovenský film pre mládež Sokoliar Tomáš. SR nemá na území Indonézie zriadený honorárny konzulát. V štádiu rozpracovania je návrh na zriadenie HK v provincii Bali.

Predovšetkým vzhľadom na nedemokratický charakter súčasného režimu v **Kórejskej ľudovodemokratickej republike** zostávajú bilaterálne vzťahy obmedzené a udržiavajú sa na nižšej úrovni. Návšteva veľvyslanca SR v Pchjongjangu v novembri 2003 pri príležitosti 55. výročia nadviazania diplomatických stykov na základe pozvania kórejskej strany, realizovaná spoločne s vedúcimi ZÚ V4 bola využitá aj na bilaterálne rokovania. V decembri 2003 sa uskutočnili expertné konzultácie medzi MZV SR a KĽDR na úrovni riaditeľa teritoriálneho odboru. V súvislosti so vstupom SR do EÚ sa v druhej polovici roku 2003 začal proces úpravy zmluvnej základne tak, aby zodpovedala členským záväzkom SR v EÚ. Z dôvodu neprijateľných aktivít KĽDR pri šírení raketových technológií, zbraní, falošných peňazí a pri obchodovaní s drogami (a súčasne v rámci úpravy zmluvnej základne v súvislosti so vstupom SR do EÚ) bolo slovenskou stranou navrhnuté zrušenie bezvízovej dohody pre držiteľov diplomatických a služobných pasov, ktoré KĽDR k 5.8.2004 prijala. V problematike vyrovnania dlhu KĽDR voči SR nedošlo k pozitívnemu vývoju. SR neposkytuje KĽDR rozvojovú ani humanitárnu pomoc predovšetkým z dôvodov netransparentnej distribúcie v KĽDR a sporného jadrového programu KĽDR.

Rozdielne geopolitické priority SR a **Mongolska** sa premietli do úrovne bilaterálnych vzťahov v roku 2003. Pracovnú návštevu štátneho tajomníka MZV Mongolska R. Altangerela v SR a bilaterálne rokovania veľvyslanca SR počas konferencie OSN o obnovených a nových demokraciách v Ulánbátare možno preto hodnotiť vzhľadom na predchádzajúce obdobie ako nadštandardné kontakty. V oblasti revízie zmluvnej základne, ani v oblasti vyrovnania dlhu Mongolska voči SR nedošlo pre pretrvávajúci nezáujem mongolskej strany k pozitívnemu vývoju. V súvislosti so vstupom SR do EÚ sa začala úprava zmluvnej základne a na základe slovenského návrhu sa v novembri 2003 uskutočnilo formou výmeny nót zrušenie platnosti dohody o priateľstve a spolupráci z roku 1973.

Bilaterálne vzťahy medzi SR a **Vietnamskou socialistickou republikou** boli v roku 2003 bezproblémové a založené na pragmatickej spolupráci. V decembri 2003 sa uskutočnila pracovná návšteva jedenásťčlennej delegácie vedenej predsedom Výboru pre ekonomiku a rozpočet Národného zhromaždenia VSR Nguyen Duc Kien-om v SR v rámci programu UNDP, ktorého cieľom je získanie skúseností SR z transformačných procesov a niektorých ekonomických reforiem. Výmenou nót medzi ZÚ SR a MZV VSR bola dňa 18. novembra 2003 ukončená platnosť základnej zmluvy o Priateľstve a spolupráci medzi ČSSR a VSR z roku 1980. Jedným z pozitív je záujem vietnamskej strany o spoluprácu pri príprave readmisnej dohody. V zmysle Uznesenia vlády SR č. 501 z 18.6.2003 by mala byť k 30. 6. 2004 podpísaná. Dôvodom tohto rozhodnutia je stagnácia rozvoja v politickej a predovšetkým v obchodno-ekonomickej oblasti. Obrat vzájomnej obchodnej výmeny stúpa, avšak s trendom ďalšieho prehlbovania vysokého salda v neprospech SR.

Aktuálny stav politických vzťahov s **Austráliou** zodpovedal pozícii SR v rámci austrálskej zahraničnej politiky. Obe krajiny navzájom nie sú v prioritnom postavení, čomu zodpovedala aj frekvencia bilaterálnych stykov. Najvýznamnejšou stykovou aktivitou v r. 2003 bola návšteva skupiny poslancov austrálskeho výboru pre zahraničné veci, obranu a obchod v súvislosti s iniciatívou na podporu obchodu a investovania v krajinách strednej Európy. ZÚ inicioval prípravu návštevy náčelníka ozbrojených síl Austrálie generála P. Cosgrova v SR a vytvoril základňu pre prípravu návštevy ministra zahraničných vecí, resp. ministra obchodu Austrálie v SR v r. 2004. Pri stykových aktivitách s najvyššími predstaviteľmi Austrálie bolo snahou naďalej presadzovať SR do okruhu krajín navštevovaných v rámci Európy. V rozhovoroch s príslušnými austrálskymi partnermi SR aktívne presadzovala medzinárodné kandidatury SR. Prvýkrát od roku 1993 je obchodná bilancia SR s Austráliou aktívna, čoho dôkazom je, že za obdobie 1-9/2003 boli vyvezené tovary za 25,8 mil. USD, čo je doteraz historický rekord. Aj keď dovozy predstavujú stále vysokú čiastku, oproti predchádzajúcemu obdobiu mierne poklesli. V súvislosti s harmonizáciou bilaterálnych dohôd SR s legislatívou EÚ začal s austrálskymi predstaviteľmi proces zrušenia Dohody o obchodnej a ekonomickej spolupráci. Bolo zorganizovaných a sprostredkovaných viacero významných kultúrnych, vedeckých, školských a zdravotníckych aktivít a kontaktov medzi SR a Austráliou. Spolupráca s honorárnym konzulátom SR v Melbourne je na dobrej úrovni. V Austrálii je pomerne veľká krajanská komunita a na slávnosti v prestížnom konzervatívnom Melbourne Clube dňa 3.10.2003 odovzdala veľvyslankyňa SR Zlatú plaketu MZV SR krajanovi žijúcemu v Melbourne pánu Michalovi Žifčákovi.

S **Novým Zélandom** pokračuje tradične dobrá a bezproblémová spolupráca. Vrcholným podujatím v bilaterálnej relácii bola oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí Nového Zélandu P. Goffa v SR v dňoch 15.-17.9.2003. Prvá styková aktivita na najvyššej úrovni bola významným impulzom k oživeniu slovensko-novozeďandských vzťahov. SR má

záujem o zaradenie do plánu európskych ciest premiérky N. Zélandu H. Clarkovej. Obchodná výmena je na nízkej úrovni.

Z hľadiska zahraničnopolitických záujmov SR predstavuje **Thajské kráľovstvo** napriek geografickej vzdialenosti dôležitú krajinu s rastúcou medzinárodnou autoritou a s významným ekonomickým potenciálom. Zintenzívnenie slovensko-thajských vzťahov v r. 2003 charakterizovala oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí Surakiarta Sathirathai v Bratislave v dňoch 7.-8.7.2003, počas ktorej bola výmenou listov ministrov zahraničných vecí ukončená revízia zmluvnej základne s Thajskom. Na dobrej úrovni sa v roku 2003 rozvíjala vzájomná spolupráca v OSN a ďalších medzinárodných organizáciách. Pozitívny prístup zaujalo Thajsko pri rokovaní vo Výbore svetového dedičstva k snahe SR o zápis Tokajskej oblasti do Zoznamu svetového dedičstva. Kladným momentom z hľadiska komplexnejšieho pôsobenia v regióne bola účasť SR so štatútom pozorovateľa v Ekonomickej a sociálnej komisii pre Áziu a Pacifik OSN (UN ESCAP) v apríli 2003. Vzájomná obchodná výmena je s Thajskom v porovnaní s r. 2002 na vyššej úrovni, avšak zďaleka nedosahuje možnosti oboch krajín. S dôrazom na perspektívy hospodárskej spolupráce usporiadala SR v novembri 2003 ekonomickú prezentáciu v spolupráci s Thajskou obchodnou radou a Thajskou obchodnou komorou. Spolupráca prebieha v oblasti špeciálu. V nadväznosti na návštevu generálneho riaditeľa Thailand Mine Action Centre generálmajora Gitti Suksumstarna v SR v januári 2003 má thajská strana záujem o odminovaciu techniku SR. Rokovania predstaviteľov Leteckých opravovní Trenčín v Thajsku v marci 2003 potvrdili záujem o spoluprácu pri dodávkach náhradných dielov a opravách lietadiel L-39. K návrhu novej ekonomickej dohody prebehlo ďalšie kolo expertných rokovaní v novembri 2003 v Bratislave, podľa stanoviska MH SR sa s podpisom dohody do vstupu SR do EÚ nepočíta. Druhé kolo expertných rokovaní k dohode o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov sa uskutočnilo v auguste 2003 v Bratislave. Možnosti rozvoja KŠVZ stykov s Thajskom potvrdilo vydanie hudobného CD thajského skladateľa Dej Bulsuka „Jewels of Siam“ v spolupráci so Symfonickým orchestrom Slovenského rozhlasu.

Vzájomné bilaterálne vzťahy so **Singapurou** nie sú zaťažené žiadnymi otvorenými otázkami. Realizácia oficiálnej návštevy prezidenta SR R. Schustera v Singapure odložená z augusta 2002 na rok 2003 sa zatiaľ neuskutočnila. V dôsledku vypuknutia epidémie SARS bola odložená aj realizácia návštevy ŠTAT J. Berényiho, ktorá bola plánovaná na marec 2003. Odložená bola aj realizácia pracovnej návštevy ŠTAT MZV SR I. Korčoka plánovaná na december 2003. V marci 2003 SR navštívil nerezidentný veľvyslanec Singapuru Foo Kok Swee. Obchod za obdobie január-september 2003 zaznamenal mierny vzostup v porovnaní s predchádzajúcim rokom, a to tak vo vývoze ako pri dovoze. Deficit je mierne v neprospech SR. ZÚ nezaregistroval rozvoj bilaterálnych vzťahov SR a Singapuru v oblasti KŠVZ v roku 2003. Objektívnym dôvodom zníženia intenzity kultúrnych vzťahom boli hrozba terorizmu a epidémia SARS. Vývoj bol dosiahnutý v rámci konzulárnej agendy, keď vláda SR rozhodla s účinnosťou od 1.10.2003 o jednostrannom predĺžení povoleného pobytu singapurských občanov v SR bez víza z doterajších 14 na 90 dní. Generálny HK SR v Singapure, ktorý bol otvorený v septembri 2001, funguje štandardne. Vzhľadom na bezvízový režim poskytuje ZÚ súčinnosť hlavne pri matričnej agende.

Vo vzájomných vzťahoch s **Filipínami** v roku 2003 nenastali žiadne významné zmeny. V politickej oblasti neexistujú žiadne sporné alebo otvorené otázky, politický dialóg je pomerne obmedzený. V rámci spolupráce na pôde medzinárodných organizácií dochádza k výmene podpory národných kandidátov v medzinárodných organizáciách. V hospodárskej oblasti pretrvávajú jednoduché formy vzájomného obchodu, objem ktorého je, aj napriek nárastu

dovozov zo SR a poklesu vývozov do SR za mesiace január-september 2003, približne štvornásobne v neprospech SR. V roku 2002 bol obchod až osemnásobne v neprospech SR. Spolupráca v oblasti kultúry je taktiež pomerne obmedzená, hoci sporadické aktivity sa konajú. Na Filipínach pôsobia dva HK SR, a to v Manile a v Cebu City. Väčší podiel na výkone vízovej činnosti v krajine má, vzhľadom na svoju dislokáciu v hlavnom meste, honorárny konzulát v Manile.

Diplomatické vzťahy medzi SR a **Východným Timorom** boli nadviazané formou výmeny nót v októbri 2002. V rámci UNTAET/UNMISSET pôsobí od roku 2001 do 2003 na území DRVT slovenská vojenská poľná nemocnica o počte 35 osôb. Náplňou činnosti nemocnice bolo poskytovanie zdravotnej starostlivosti „úrovne 2“ členom misie OSN a miestnemu obyvateľstvu.

Vo vzťahu k **Laoskej ľudovodemokratickej republike a Kambodžskej republike** nedošlo k výraznejším stykovým aktivitám. Voči obojm krajinám nie sú otvorené závažnejšie problémy, rozsah bilaterálnej spolupráce v politickej i ekonomickej oblasti je limitovaný objektívnymi vnútropolitickými podmienkami a zahraničnopolitickými faktormi na oboch stranách.

Vzťahy voči nedemokratickému režimu v **Myanmare/Barme** boli v roku 2003 utlmené. SR sa striktnie pridržala v tejto relácii politiky EÚ a nevstupovala do kontaktov s predstaviteľmi myanmarského režimu.

Po zriadení diplomatického zastúpenia SR v Kuala Lumpur v roku 2001 bolo jednou z hlavných úloh posilnenie vzťahov s dôrazom na obchodno-ekonomickú spoluprácu s **Malajziou**, čomu však zatiaľ neprispela absencia stykových aktivít na vysokej úrovni. Ani v roku 2003 nedošlo k realizácii pripravovanej návštevy prezidenta SR v Malajzii. Pripravované stretnutie ministra zahraničných vecí SR E.Kukana s brunejským partnerom v priebehu zasadnutia VZ OSN nebolo realizované, tiež bola slovenskou stranou odložená na apríl 2003 plánovaná návšteva ŠTAT J.Berényiho. V rámci spolupráce obidvoch krajín na pôde OSN bola uzavretá dohoda o recipročnej podpore kandidatúry SR do Výboru svetového dedičstva a kandidatúry Malajzie do Medzinárodného úradu pre vzdelanie. V obchodno-ekonomickej oblasti pokračovala spolupráca na úrovni významných hospodárskych, obchodných a investičných združení a asociácií Malajzie (Federácia malajzijských výrobcov, Národná obchodná a priemyselná komora Malajzie, Malajzijský úrad pre priemyslový rozvoj, Klub malajzijských vývozcov, Ázijský inštitút pre vedenie a stratégiu a pod.). Absencia základných ekonomických dohôd sa stáva brzdou rozvoja ekonomických vzťahov. V oblasti zmluvnej základne bol odsúhlasený text novej obchodnej dohody, jej podpis sa očakáva až po vstupe SR do EÚ. O dohode o podpore a ochrane investícií odmieta MF SR od roku 2002 rokovať.

Brunejsko-Darussalamský štát teritoriálne pokrýva ZÚ Kuala Lumpur bez akreditácie veľvyslanca SR. Bilaterálne vzťahy, ako aj ekonomická spolupráca bola v r. 2003 na pomerne nízkej úrovni. Rozhodnutím vlády SR došlo v novembri 2003 k jednostrannému zrušeniu vízovej povinnosti v súlade s nutnosťou harmonizácie vízovej politiky SR s vízovou politikou EÚ, i napriek tomu, že brunejská strana takmer dva roky nereagovala na slovenský návrh na uzavretie bezvízovej dohody. ZÚ Kuala Lumpur pristúpil k procesu vytypovania vhodných kandidátov na post honorárneho konzula SR v Bruneji.

Spolupráca SR s Maledivskou republikou je nízka, nosnou témou je hľadanie možností kooperácie na medzinárodných fórach. Nie je predpoklad rozvoja politických, alebo obchodne-ekonomických stykov.

Vzťahy SR so Srí Lankou, Nepálom a Bangladéšom sú korektné, bez otvorených otázok. Bilaterálna spolupráca s týmito krajinami je nevýrazná, uskutočňuje sa zväčša na multilaterálnej úrovni. V krajinách pôsobia honorárne konzuláty SR (HK Colombo, HK Káthmandú, HK Dháka).

Bhután je mimo hlavného zamerania a záujmu SR. Nie je predpoklad nadviazania diplomatických vzťahov.

4.5.2. VZŤAHY SO ŠTÁTMI BLÍZKEHO A STREDNÉHO VÝCHODU A SEVERNEJ AFRIKY

Dominantnými prioritami záujmu ZP SR v regióne BSV a severnej Afriky v roku 2003 boli **účasť SR v medzinárodnej koalícii vedenej USA zapojenej do odstránenia režimu S. Husajna** a nastolenie demokracie v novom Iraku, zapojenie sa do jeho obnovy, a ďalej **účasť na riešení blízkovýchodného konfliktu**. Charakter **vzťahov medzi SR a Irakom** ovplyvňovala predovšetkým aktívna podpora SR pre úsilie medzinárodného spoločenstva o dosiahnutie odzbrojenia Iraku mierovými prostriedkami v zmysle rezolúcie BR OSN č.1441 a zároveň pripravenosť podieľať sa na vynútení dodržiavania rezolúcií BR OSN. Po páde režimu S. Husajna sa SR rozhodla zapojiť sa do medzinárodného úsilia na obnovu Iraku, ktorý by sa mal stať demokratickou a mierovou krajinou, neohrozujúcou svojich susedov, nepodporujúcou medzinárodný terorizmus a nevlastniacou zbrane hromadného ničenia. V dôsledku vnútropolitického vývoja v Iraku bilaterálne slovensko-iracké vzťahy v roku 2003 stagnovali. Nedošlo k významnejším stykovým aktivitám, boli však prijaté opatrenia na vytvorenie pracovnej skupiny pri ÚV SR za účelom koordinácie aktivít SR v Iraku, vymenovanie veľvyslanca so zvláštnym poslaním pre Irak (jún - september 2003), obnovenie činnosti ZÚ Bagdad (2 pracovníci) v polovici júla 2003, vyslanie ženijnej jednotky OS SR (80) v auguste 2003 pôsobiacej v Hillah, poskytnutie vládou SR humanitárnej pomoci v hodnote 25 mil. Sk, rozhodnutie vyslať expertov do Rady pre medzinárodnú koordináciu (CIC), podpora účasti slovenských podnikateľov v konkrétnych projektoch obnovy a rekonštrukcie Iraku zo strany vlády SR prostredníctvom SARIO (otvorenie SOC v októbri 2003). Rozhodujúcim faktorom, ktorý ovplyvnil činnosť ZÚ SR po jeho znovu otvorení v júli 2003 bola bezpečnostná situácia v Iraku, ktorá sa nevyvíjala podľa očakávaní. V dôsledku stupňovania útokov došlo k jej zhoršeniu, čo negatívne pôsobilo na činnosť všetkých ZÚ, tak vo vzťahu k miestnym inštitúciám ako aj v rámci diplomatického zboru. Diplomatická komunita však napriek zhoršujúcemu sa trendu nepovažuje situáciu za kritickú a nepočíta s evakuáciou. Objektová i personálna ochrana ZÚ SR je, v porovnaní s inými porovnateľnými ZÚ, na oveľa nižšej úrovni ako si vyžaduje bezpečnostná situácia v Bagdade. Nepodarilo sa zatiaľ naplniť ani očakávanie zapojenia sa SR do projektov na obnovu a rekonštrukciu Iraku. MH SR dosiaľ nevyslalo obchodného pridelenca na ZÚ SR v Bagdade a ZÚ SR zostáva jedným z mála úradov, ktorý nemá v Bagdade OBEO. Na rozdiel od iných krajín nebola v Iraku zaznamenaná žiadna aktivita slovenských mimovládnych humanitárnych organizácií – ani prítomnosť v krajine, ani zaslanie humanitárnej pomoci. Vnútropolitický vývoj v Iraku nevytváral prakticky podmienky na aktivity ostatných rezortov vlády SR. Výnimkou malo byť MH SR, avšak jediným konkrétnym príspevkom MH SR bola návšteva OBEO zo ZÚ SR v Damasku (auguste 2003), v rámci pobytu delegácie SARIO, ktoré jediné udržiava so ZÚ kontakty.

Významný vplyv na konkrétne pôsobenie zahraničnej politiky SR v **Izraeli** v roku 2003 mali politické, ekonomické, historické a kultúrne špecifiká teritória. Bolo vyvinuté silné

úsilie na implementáciu mierového plánu road map. Úroveň vzťahov Izraela s EÚ sa zhoršila, napätie vo vzťahoch malo vplyv na prijímanie zahraničných návštev, ktoré sa stretli alebo mali záujem o stretnutie s J.Arafatom. K základným prioritám roku 2003 patrili - vytvorenie kvalitných pracovných kontaktov, intenzifikácia stykových aktivít, rozvíjanie vzťahov s krajinou komunitou a komplexný rozvoj ekonomicko-obchodnej spolupráce, vrátane získavania investícií do SR. V porovnaní s rokom 2002 došlo k zníženiu izraelského vývozu a zároveň výrazným nárastom slovenského exportu došlo k zníženiu deficitu obchodnej bilancie. Stále relatívne nízky záujem slovenských exportérov o izraelský trh je spôsobený pretrvávajúcim izraelsko-palestínskym konfliktom. Pozitívnym signálom pre izraelských podnikateľov je plnohodnotné členstvo SR v OECD a očakávaný vstup do EÚ v roku 2004. Izraelská armáda a vojenský priemysel pozorne sledujú pozitívne vyhliadky SR na vstup do NATO a zvyšujú svoj záujem o spoločnú vojensko-technickú spoluprácu (napr. v tendroch na modernizáciu vrtuľníkov Mi-24, zabezpečení hranice SR-Ukrajina alebo účasť SR na izraelskom mikrosatelitnom programe). V roku 2003 došlo k dynamickému rozvoju vzťahov v politickej oblasti - Izrael navštívili minister ZV SR E.Kukan, prezident R.Schuster a predseda vlády M. Dzurinda, izraelský prezident M.Katsav uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Odložená bola návštevu predsedu Knesetu R. Rivlina v SR. Činnosť HK SR v Izraeli predstavujú aktivity štyroch honorárnych konzulátov SR. V oblasti mesta Haifa a severnej časti Izraela pôsobí p. Dan Mandel, ktorý funkciu HK zastáva od júla roku 1999. Pre oblasť Jeruzalema a okolie bol honorárnym konzulom menovaný p.Martin Rodan, ktorý túto funkciu zastáva od septembra 1997. V južnej oblasti Izraela so sídlom v Beersheva pôsobí ako honorárny konzul p. Samuel Sax, ktorý funkciu vykonáva od decembra 1997. Pre okolie Tel Avivu, Dan Ha Sharon a centrálnu časť krajiny bol v máji 2000 vymenovaný HK Nathan Steiner. ZÚ v roku 2002 navrhol vytvoriť piaty HK SR so sídlom v Eilate, ktorý je hlavným turistickým miestom pri Červenom mori.

Vo vzťahoch SR s **Palestínskou samosprávou** pokračoval aj v roku 2003 trend stagnácie politického dialógu na najvyššej úrovni. Za sledované obdobie sa neuskutočnilo ani jedno politické stretnutie na vyššej úrovni. Hlavným dôvodom zostáva pretrvávajúci izraelsko-palestínsky konflikt, ktorý navyše odrádza aj ekonomické kruhy zapájať sa do vzájomnej slovensko-palestínskej spolupráce. K absencii politického dialógu prispievala i pretrvávajúca izraelská okupácia Ramalláhu a snahy izraelskej vlády o izoláciu J. Arafata. Základom pre rozvoj spolupráce v oblasti KŠVZS je „Program kultúrnych, školských a vedeckých výmen na roky 2001-04“. Slovenská strana v r.2003 poskytla 2 štipendiá – jedno na magisterské a jedno na postgraduálne štúdium. Palestínskej strane poskytla 3 štipendiá pre magisterské 2 štipendiá pre postgraduálne štúdium. V nadväznosti na študijný pobyt 20 slovenských stredoškolských učiteľov v Yad Vashem obe strany prejavujú záujem o účasť ďalších pedagógov v kurzoch o histórii Holocaustu.

V **Sýrii** (v Damasku) boli v roku 2003 plnené úlohy vyplývajúce z programového vyhlásenia vlády SR. Okrem Sýrie pokrýva ZÚ ešte **Libanon a Jordánsko**. Honorárne konzuláty SR sú v Latákii (Sýria), v Bejrúte a v Ammáne. Najvyššou stykovou akciou v r.2003 bola návšteva podpredsedu vlády a ministra hospodárstva SR R.Nemcsicsa v Jordánsku a jeho účasť spolu s delegáciou vedenou GR-SARIO na stretnutí Svetového ekonomického fóra v Ammáne v júni 2003. Problémom naďalej zostáva otázka sýrskej zadĺženosti voči SR z obdobia bývalého Československa, rokovania boli odložené na január 2004. Ani v r.2003 sa vo vzťahu k Sýrii i Libanonu nepodarilo v konzulárnej oblasti presadiť efektívnu spoluprácu v oblasti bilaterálnej právnej pomoci, pri riešení konzulárnych prípadov únosu maloletých detí, žiadosti o výživné i vdovského dôchodku bola daná prednosť tradičnému islamskému právu. V roku 2003 boli krajinám pôsobnosti ponúknuté 4 vládne štipendiá na školský rok 2003-04 (2 Libanon, 2 Jordánsko). V hodnotenom období bol sýrskej strane v júli t.r. doručený návrh na ukončenie platnosti Zmluvy o priateľstve a spolupráci

medzi ČSSR a SAR, obsahujúcej záväzky politickej povahy, ktoré sú v rozpore so súčasnými záväzkami SR, vyplývajúcimi z pripravovaného vstupu do NATO a EÚ. Činnosť všetkých troch honorárnych konzulov SR v krajinách akreditácie (GHK Ammán, GHK Bejrút a HK Latákia) je možné hodnotiť v roku 2003 pozitívne.

Bilaterálne vzťahy SR s krajinami **Gulf Cooperation Council (GCC)** nie sú zaťažené žiadnymi problémovými resp. otvorenými otázkami z minulosti, ktoré by mohli pôsobiť kontraproduktívne na rozvoj bilaterálnej spolupráce medzi Slovenskom a touto oblasťou. Tieto krajiny predstavujú relatívne samostatný geografický, politický a hospodársky celok, ktorý zahŕňa takmer celý Arabský polostrov s výnimkou Jemenu. Perspektívne sa však uvažuje o tom, že by do GCC bol v budúcnosti začlenený nielen Jemen, ale aj Irak, ktorý má taktiež priamy prístup k Perzskému zálivu a je tiež významným producentom ropy ako jeho susedia v rámci GCC. Na území GCC sa nachádza cca 45% celosvetových zásob ropy. Bohaté zdroje ropy a zemného plynu pri aktuálnej konštelácii relatívne vysokých cien týchto surovín na svetových trhoch, zabezpečujú v dlhodobej perspektíve krajinám GCC dostatočné príjmy do ich štátnych rozpočtov, z ktorých sú financované o.i. aj rozvojové projekty a sociálne programy. Z tohto pohľadu sú krajiny GCC investične atraktívnym regiónom s vysokou dynamikou rastu a otvorenou trhovou ekonomikou, ktorej potreby v mnohých ohľadoch korešpondujú s produkčnými schopnosťami slovenského hospodárstva a krajiny GCC sú dostatočne absorpčným trhom aj pre slovenské produkty, vrátane špeciálnej techniky. Pozitívom pre rozvoj ekonomických aktivít SR je absencia nedobytných pohľadávok slovenských podnikov voči miestnym firmám krajín GCC, ako aj zatiaľ výrazne saldo slovenskej obchodnej bilancie v tejto relácii. V absolútnom vyjadrení objem vzájomného obchodu medzi SR a krajinami GCC zďaleka nedosahuje reálne možnosti obidvoch strán. Pritom región GCC, najmä emirát Dubaj ako obchodné stredisko regiónu, resp. 14 emirátskych zón voľného obchodu, slúžia ako dôležité miesta pre realizáciu reexportov do Afriky, na Stredný východ a najmä do Ázie. SAE sú tretím najvýznamnejším strediskom reexportu v celosvetovom meradle po Hong Kongu a Singapúre, pričom majú záujem stať sa svetovým lídrom reexportu.

V **Saudskej Arábii** súčasnú bezpečnostnú situáciu komplikuje pôsobenie teroristickej organizácie al-Káida. Saudská Arábia oznámila, že sa v budúcnosti usporiadajú prvé voľby do samosprávnych rád. Implementácia sociálnych a politických zmien by mohla utlmiť nárast vplyvu militantných islamistických síl v krajine. V máji 2003 veľvyslanec SR v Abú Dhabí odovzdal kópie poverovacích listín námestníkovi ministra zahraničných vecí v Rijáde. Výsledkom jeho návštevy v Rijáde bolo aj rozhodnutie saudskej strany o priakreditácii prvého veľvyslanca Kráľovstva Saudskej Arábie ako nerezidenčného veľvyslanca v SR so sídlom vo Viedni.

Všeobecné volebné právo nedávno zaviedli **Bahrajn a Omán**. Od októbra 2002 úspešne pôsobí v Bahrajnskom kráľovstve dvojkomorový parlament, ktorého príklad bude nasledovať v roku 2004 aj Katar. Pokiaľ ide o pôsobenie slovenského styčného dôstojníka v Štáte Katar v rámci Central Command (CENTCOM-u), dňa 15. marca 2003 katarská strana notifikovala ZÚ Abú Dhabí svoj nesúhlas so štandardnou SOFA dohodou.

V júli 2003 sa v **Kuvajte** uskutočnili parlamentné voľby. Výsledkom bolo oddelenie funkcie predsedu vlády a korunného princa. Kuvajtská vláda v októbri 2003 schválila návrh zákona, na základe ktorého by kuvajtské ženy získali volebné právo. Návrh zákona však musí byť schválený parlamentom a odsúhlasený emirom. Medzi SR a štátom Kuvajt bola v marci 2003 podpísaná dohoda SOFA. Slovenská protichemická a radiačná jednotka pôsobila v Kuvajte dva mesiace, počas ktorých zabezpečovala ochranu ministerstiev, strategických a rezidenčných objektov a zdrojov pitnej vody. KÚ Kuvajt v roku 2003 plnil úlohy ústredia týkajúce sa Iraku vytváraním priestoru pre pôsobenie zvláštneho vyslanca pre Irak v Kuvajte, pôsobenie protichemickej jednotky OS SR v spoločnom kontingente s jednotkou ČR.

V súvislosti s pôsobením protichemickej jednotky SR v Kuvajte a vyslaním ženijnej jednotky ASR do Hilly KU nadviazal kontakty s MO Kuvajtu a GŠ Kuvajtu. Boli vytvorené predpoklady na rozvoj užších vzťahov v oblasti vojenskej spolupráce. KU Kuvajt naďalej vypomáha pri zabezpečovaní činnosti ZÚ Bagdad a činnosti jednotky OS SR v Hille. Kuvajt predstavuje pre SR zaujímavý trh z hľadiska exportu výrobkov za minimálnych daní a ciel, ako aj sprostredkovateľ obchodu v Iraku prostredníctvom kuvajtských firiem. Obchodná výmena SR - Kuvajt, ani zďaleka nedosahuje potenciálnych možností. Oproti r. 2002 v r. 2003 vývoz dosiahol 124,554 mil. Sk s pozitívnym saldom 124,552 mil. Sk, čo predstavuje zvýšenie o 357 %. V súvislosti s procesom negociácie základnej sústavy obchodno-ekonomických dohôd, doposiaľ s výnimkou dohody o zamedzení dvojitého zdanenia so SAE, nenastal výraznejší posun v tomto smere. V septembri 2003 sa v Dubaji na výročná schôdza Rady guvernérov Medzinárodného menového fondu a Svetovej Banky Výročné stretnutie MMF a SB bolo najväčším medzinárodným finančným podujatím, ktorého sa zúčastnila delegácia SR vedená Ivanom Miklošom, podpredsedom vlády a ministrom financií. Počas návštevy sa uskutočnilo aj stretnutie medzi podpredsedom vlády a ministrom financií Slovenskej republiky a prezidentom Obchodnej a priemyselnej komory Abú Dhabí. Diplomatiek zastúpenie SR v regióne nezodpovedá jeho významu, ktorý mu pripisujú vyspelé štáty, preto vláda SR rozhodla o povýšení KÚ Kuvajt na úroveň ZÚ v roku 2004. Naopak k 30.6.2004 sa uzatvára ZÚ Abú Dhabí. SR nemá v celom regióne žiadne OBEO, napriek tomu, že trh krajín GCC má absorpčnú schopnosť porovnateľnú s EÚ. V teritóriu krajín GCC nie je zriadený žiadny honorárny konzulát SR. Inštitút honorárneho konzula nie je v krajinách GCC veľmi obvyklý a rozšírený. Miestne orgány zaujímajú poväčšine negativistický postoj k podobným iniciatívam a uprednostňujú zriaďovanie efektívnych ZÚ.

V polovici roku 2003 sa dostal Irán do zvýšenej pozornosti medzinárodného spoločenstva pre narastajúce obavy z jeho neobjasneného jadrového programu. Rezolúcia Rady guvernérov MAAE v novembri odvrátila hrozbu prenesenia záležitosti do BR OSN a medzinárodných sankcií. Avšak v prípade konštatovania nového zlyhania Iránu spolupracovať s agentúrou v nasledujúcej správe predkladanej v polovici februára 2004 je agentúra oprávnená podniknúť primerané kroky a postúpiť záležitosť BR OSN. Opatrením na posilnenie dôvery je prísľub podpisu Dodatočného protokolu MAAE (tzv. Protokol 93+2). V roku 2003 došlo k oživeniu vzájomných vzťahov medzi SR a Iránom čoho potvrdením bola oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí Iránu Kamala Charráziho v Bratislave 6.-7. februára 2003. Počas návštevy boli podpísané dva zmluvné dokumenty, Medzivládny protokol o ukončení revízie zmluvných vzťahov z obdobia bývalej ČSFR a Memorandum o porozumení medzi MZV SR a MZV IIR o inštitucionalizovaní politických konzultácií k dôležitým otázkam spoločného záujmu na úrovni námestníkov ministrov a poskytovaní vzájomnej podpory na pôde medzinárodných organizácií v systéme OSN. V r. 2003 sa SR nepodarilo výraznejšie využiť veľký potenciál, ktorý sa ponúka podnikateľskej sfére v intenzívnejšej obchodnej a hospodárskej spolupráci. Vzájomný obchodný obrat dosiahol iba 7,6 mil. USD dokonca pri zápornom salde SR 1,6 mil. USD. Nepodarilo sa uskutočniť viackrát odložené 3.zasadnutie Spoločnej hospodárskej komisie (Joint Economic Commission), ktorá by sa mala schádzať pravidelne ročne za spolupredsedenstva hospodárskych ministrov.

Intenzitu bilaterálnych vzťahov SR so štátmi regiónu severnej Afriky v roku 2003 možno hodnotiť strednou až nižšou úrovňou, čo plne zodpovedalo súčasným zahranično-politickým prioritám SR zameraným hlavne na ukončenie prístupového procesu do EÚ a NATO a na euro-atlantické partnerstvo. Naopak, priama účasť SR na rokovaniach Rady EÚ sa v sledovanom období stala faktorom postupnej dynamizácie vzťahov SR s regiónom severnej Afriky. Dôvodom uvedeného vývoja je už niekoľko rokov vedený pomerne aktívny politicko - ekonomický dialóg EÚ s krajinami severnej Afriky, resp. Stredomoria - jednotlivito

i celoregionálne (pozn.: tzv. Barcelonský proces od r. 1995). Napriek tomu, že bilaterálne vzťahy s viacerými krajinami nedosiahli želanú úroveň, na veľmi dobrej úrovni bola spolupráca v multilaterálnej oblasti (na pôde OSN a jej pridružených špeciálnych organizácií). Z pohľadu celého regiónu Afriky je nevyhnutné vyzdvihnúť všeobecne oceňovanú a podporovanú činnosť Africkej Únie (AÚ) a NEPAD - New Economic Partnership for African Development. Obe iniciatívy sa postupne stávajú určujúcim rámcom pre vytvorenie predpokladov k zabezpečeniu politickej stability, ekonomického rastu, postupného odstraňovania biedy i negatívnych dopadov ekonomickej globalizácie. Slovenská republika sa ako člen vyspelého medzinárodného spoločenstva i v roku 2003 popri spolupráci v rámci OSN, EÚ, NATO a OECD snažila o zaujímanie aktuálnych postojov a rozvíjanie spolupráce i priamo, v súvislosti s činnosťou AÚ a NEPAD.

Načrtnuté faktory sa priamoúmerne premietli i do bilaterálnych vzťahov SR, najmä s **Egyptom, Tuniskom a Marokom**, čo sa odrazilo v postupnom zintenzívnení politického dialógu na rôznych úrovniach. Môžeme jednoznačne povedať, že predovšetkým v druhom polroku 2003 začala byť SR z pohľadu jednotlivých partnerov z regiónu severnej Afriky vnímaná ako plnoprávny člen EÚ, čo sa z ich strany odzrkadlilo vo formulácii konkrétnych požiadaviek a v rôznych rokovaniach, ktorých predmetom boli konkrétne otázky spadajúce do oblasti druhého piliera EÚ - SZBP a následne i bilaterálna problematika. Popri euroatlantickej integrácii asi najvýznamnejším impulzom v rozvoji vzťahov s krajinami severnej Afriky bolo zrušenie sankcií OSN (pozn.: Rez. BR OSN č. 1506 zo dňa 12.09.2003) voči **Veľkej socialistickej ľudovej líbyjskej arabskej Džamahírii** (ďalej: Líbya). Dané skutočnosti vytvorili koncom roka 2003 pre nadchádzajúce obdobie dobré podmienky pre rozvoj bilaterálnych vzťahov s krajinami severnej Afriky, o ktorý SR už dlhšie jednoznačne prejavuje záujem. Dôvodom tohto záujmu pritom nie je len postupné preberanie zahraničnopolitickej línie a záväzkov EÚ, ale aj skutočnosť, že s danými krajinami má SR tradične dobré vzťahy už z dávnejšej minulosti a rada by tento potenciál využila na podstatnú dynamizáciu vzťahov predovšetkým v oblasti hospodársko-ekonomickej.

Vyvrcholením bilaterálnych aktivít v roku 2003 bola oficiálna návšteva prezidenta **Alžírkej ľudovej a demokratickej republiky Abdelaziza Bouteflika** v SR na uskutočnená v dňoch 15.-17.06.2003. Vzťahy s Alžírskom zaznamenali v posledných dvoch rokoch oživenie, hlavne v rovine politickej (vďaka vzájomnému uskutočneniu prezidentských návštev). Nedošlo však k želanému preneseniu do ďalších rovín spolupráce, predovšetkým do hospodársko-obchodných vzťahov. Značné rezervy sú tiež v oblasti revízie a aktualizácie zmluvnej základne. Prácu úradu okrem trvalého nízkeho personálneho obsadenia ovplyvňovala predovšetkým citlivá vnútropolitická a bezpečnostná situácia v sídelnej krajine. V Alžírsku v priebehu roka 2003 pokračovali sústredené útoky teroristov, v dôsledku ktorých zahynulo vyše 700 ľudí (civilov, príslušníkov ozbrojených zložiek i teroristov). Vďaka energetickejšiemu a lepšie organizovaným operáciám armády ozbrojené útoky teroristov však mierne strácali na sile. Najnebezpečnejšou teroristickou organizáciou zostáva GSPC (Salafistická skupina pre kázanie a boj), ktorá je údajne prepojená na Al Kaidu. Na svedomí má o.i. únos 32 európskych turistov na jar 2003 v oblasti Sahary a ich následné niekoľkomesačné zadržiavanie. Odhadom je v Alžírsku celkovo asi 700 aktívnych teroristov. Vláda krajiny v poslednom čase podniká stále účinnejšie kroky na zvýšenie celkovej úrovne bezpečnosti, osobitne v mestách. V zhode s krokmi niektorých ďalších partnerov z EÚ odporučilo MZV SR občanom SR necestovať za súkromnými a turistickými účelmi do Alžírsku. Alžírsko dosiaľ ako jediná arabská krajina spláca (platbami a tovarom) dlh voči SR ročne vo výške cca 5 mil. USD - je v záujme SR udržať túto tendenciu do budúcnosti.

Reláciu s **Tuniskom** by mala pomôcť oživiť už dlhšie plánovaná oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí SR v Tunisku. Obchodná výmena medzi SR a Tuniskom dosahuje jednu z najvyšších úrovní spomedzi krajín Blízkeho Východu a Afriky, v rozvoji